

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 6.12.2017.
COM(2017) 824 final

2017/0335 (CNS)

Prijedlog

DIREKTIVE VIJEĆA

**o utvrđivanju odredaba za jačanje fiskalne odgovornosti i srednjoročnog proračunskog
usmjerenja država članica**

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

Razlozi i ciljevi prijedloga

Prije deset godina gospodarstva Europske unije bila su pogođena nezapamćenom financijskom i gospodarskom krizom. Iako ta kriza nije započela u europodručju, razotkrila je neke od njegovih institucijskih slabosti. Kao odgovor na to EU je nastojao ojačati mehanizme gospodarskog upravljanja u Uniji i europodručju, osobito donošenjem zakonodavnih paketa poznatih pod nazivom „paket od šest mjera” (pet uredba i jedna direktiva donesene 2011.) i „paket od dvije mjere” (dvije uredbe donesene 2013.). Tim se paketima doprinijelo osiguranju boljeg nadzora nacionalnih proračuna, utvrđivanju čvršćih fiskalnih okvira i usmjeravanju veće pozornosti na razine duga.

Međutim, pri nastojanju da se otklone temeljni uzroci krize postalo je jasno da se fiskalni okvir koji se temelji na pravilima na razini EU-a mora upotpuniti obvezujućim odredbama na nacionalnoj razini kako bi se osiguralo stvaranje dobrih proračunskih politika u svim državama članicama te trajni mehanizam protiv pojave prekomjernih deficita.

U tom kontekstu ispitivao se način na koji se zakonodavstvo Unije može upotrijebiti kao temelj za donošenje takvih nacionalnih pravila. Komisija se u tom razdoblju snažno zalagala za provođenje daljnjih reformi gospodarskog upravljanja u okviru metode Zajednice¹. Međutim, na sastanku u prosincu 2011. Europsko vijeće nije se uspjelo usuglasiti o poduzimanju koraka koji su se razmatrali. Stoga su države članice koje su se zajednički željele obvezati na donošenje takvih nacionalnih pravila to učinile na međuvladinoj razini te je sklopljen Ugovor o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji, što je prvi korak prema uvođenju tih odredaba u Ugovore u najkraćem mogućem roku.

Ugovor o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji 2. ožujka 2012. potpisalo je 25 ugovornih stranaka (sve države članice osim Češke i Ujedinjene Kraljevine²), a na snagu je stupio 1. siječnja 2013. Temeljni je dio tog ugovora glava III., kojom je utvrđen takozvani „fiskalni ugovor”. Njegovom glavnom odredbom ugovorne stranke obvezuju se na to da će u obvezujuće i trajne nacionalne odredbe, po mogućnosti ustavne, uključiti pravilo uravnoteženog ciklički prilagođenog proračuna. To se pravilo temelji na zahtjevu koji je u središtu preventivnog dijela Pakta o stabilnosti i rastu, odnosno srednjoročnom proračunskom cilju. Fiskalni ugovor obvezujući je za 22 ugovorne stranke (sve države članice europodručja i, na dobrovoljnoj osnovi, Bugarska, Danska i Rumunjska). Ostalim dijelovima Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju nastoji se pojačati koordinacija ekonomskih politika i upravljanje europodručjem.

Međuvladin pristup koji je primijenjen za donošenje Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju svi su dionici smatrali sredstvom za trenutačno poduzimanje potrebnih koraka na vrhuncu gospodarske i financijske krize, kad se napredak blokirao u Europskom vijeću. Stoga su se ugovorne stranke usuglasile da zatraže uvođenje temeljnih odredbi tog ugovora u pravo Unije u roku od najviše pet godina od datuma njegova stupanja na snagu, odnosno do 1. siječnja 2018.

Taj politički dogovor utvrđen je u članku 16. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju, prema kojem se „u roku od najviše pet godina od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora na temelju procjene iskustva s njegovom provedbom poduzimaju potrebni koraci u skladu s

¹ Izjava predsjednika Barrosa na konferenciji za medije nakon sastanka šefova država ili vlada europodručja, 27. listopada 2011., SPEECH/11/713.

² Hrvatska nije bila članica Europske unije u vrijeme potpisivanja tog ugovora te ga do danas nije potpisala.

Ugovorom o Europskoj uniji i Ugovorom o funkcioniranju Europske unije kako bi se sadržaj ovog Ugovora uveo u pravni okvir Europske unije.”

U Komisijinu Dokumentu za razmatranje o produbljenju ekonomske i monetarne unije³ iz svibnja 2017. podsjeća se na taj dogovor i upućuje na moguće uključivanje fiskalnog ugovora u pravni okvir EU-a u razdoblju 2017. – 2019. Nadalje, u svojem govoru o stanju Unije 2017. i popratnom pismu namjere⁴ predsjednik Jean-Claude Juncker predložio je, među ostalim, uvođenje sadržaja Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u pravo Unije uzimajući u obzir odgovarajuću fleksibilnost predviđenu Paktom o stabilnosti i rastu koju je Komisija utvrdila od siječnja 2015.

Europski parlament u više je navrata zatražio i da se sadržaj Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju obuhvati u ugovorima⁵ navodeći da se upravljanje istinskom ekonomskom i monetarnom unijom (EMU), da bi ono bilo učinkovito zakonito i demokratsko, mora uključiti u institucijski okvir Unije.

Fiskalni ugovor donesen je kao hitno rješenje u vrijeme duboke krize, no njegovo osnovno načelo, tj. da je promicanje odgovornih politika kojima se izbjegavaju prekomjerni deficiti u interesu EU-a i europodručja, i dalje je u potpunosti valjano. Ovaj je prijedlog dio šireg i ambicioznog niza inicijativa za reformu ekonomske i monetarne unije koji je Komisija predstavila 6. prosinca 2017. Uzimajući u obzir posebnu važnost dovršetka ekonomske i monetarne unije, prijedlogom se odgovara na namjeru ugovornih stranaka Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju, poziva Europskog parlamenta na uvođenje sadržaja Ugovora u pravni okvir Unije te poziv na jedinstvo, učinkovitost i demokratsku odgovornost koji je predsjednik Juncker uputio u svojem govoru o stanju Unije u rujnu 2017.

Predloženom direktivom jača se fiskalna odgovornost i srednjoročno proračunsko usmjerenje država članica te se na taj način, uz ispunjavanje postojećih odredbi Pakta o stabilnosti i rastu, nastoji ostvariti osnovni cilj fiskalnog ugovora, tj. konvergencija na razboritim razinama javnog duga. Za apsorpciju još uvijek prisutnih visokih razina javnog duga bit će potrebno vremena. Stoga je nužno postići daljnji napredak u kraćem i duljem razdoblju.

Za napredak u postizanju razboritih razina duga potrebno je da se u godišnjim proračunskim odlukama prati dosljedan smjer prema ostvarenju ili održavanju srednjoročnog proračunskog cilja. Proračunski smjer treba biti jasno utvrđen u smislu politika koje su u nadležnosti vlada i uzimajući u obzir gospodarske uvjete. Međutim, čestim prilagođavanjem smjera narušava se vjerodostojnost i učinkovitost bilo koje strategije za smanjenje duga. Djelomično zbog izvanrednih gospodarskih okolnosti koje su prevladavale u trenutku stupanja na snagu fiskalnog ugovora taj dosljedan srednjoročni smjer proračunskih politika još se nije u potpunosti ostvario. Budući da se gospodarski uvjeti vraćaju u normalu, došao je trenutak da se on provede i pojača kako bi se sve državne članice učinkovito uskladile u odnosu na dogovorene ciljeve.

Kako se zagovara i u Dokumentu za razmatranje o EMU-u, EMU i njegov dovršetak i dalje moraju biti otvoreni za sve države članice. Svi planovi za europodručje trebali bi se odnositi i na one države članice koje bi se u doglednoj budućnosti trebale pridružiti europodručju te se osmisliti zajedno s njima. To je ključno za dobro funkcioniranje jedinstvene valute. Predložena direktiva trebala bi se u skladu s tim primjenjivati na države članice čija je valuta euro i druge države članice koje mu se žele priključiti.

³ COM(2017) 291, 31. svibnja 2017.

⁴ Govor predsjednika Jean-Claudea Junckera o stanju Unije 2017., SPEECH/17/3165, 13. rujna 2017.

⁵ Rezolucija Europskog parlamenta od 12. prosinca 2013. o ustavnim problemima višerazinskog upravljanja u Europskoj uniji (P7_TA(2013)0598) i Rezolucija od 24. lipnja 2015. o reviziji okvira gospodarskog upravljanja: pregled stanja i izazovi (P8_TA(2015)0238).

Članak 3., koji je dio fiskalnog ugovora, uvjerljivo je najvažnija odredba Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju s gledišta EMU-a jer se njime nastoji odgovoriti na potrebu za očuvanjem stabilnih i održivih javnih financija te spriječiti da državni deficit i dug postanu prekomjerni. Člankom 3. stavkom 1. ugovorne stranke obvezuju se na to da će njihov proračun biti uravnotežen ili bilježiti suficit, s nižom granicom za strukturni deficit od 0,5 % BDP-a, što može iznositi 1,0 % za države članice s razinom duga znatno ispod 60 % BDP-a i niskim rizikom za dugoročnu održivost javnih financija. To pravilo uravnoteženog proračuna mora uključivati korektivni mehanizam koji se automatski aktivira u slučaju značajnog odstupanja. Člankom 3. stavkom 2. ugovorne stranke obvezuju se na uvođenje tih pravila u svoj nacionalni pravni poredak. Ostale odredbe Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju već su uključene u zakonodavstvo EU-a (posebno u okviru „paketa od dvije mjere” za europodručje) ili bi njihovo uvođenje zahtijevalo izmjene ugovorâ, ili se pak ne mogu uvesti iz raznih razloga (npr. u nekima se replicira postojeće zakonodavstvo EU-a). Stoga je „sadržaj” za koji se predlaže da se uvede u pravni okvir Unije koncentriran je u članku 3. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju.

Razlozi za uvođenje tog „sadržaja” Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u fiskalni okvir EU-a mnogostruki su. Na taj bi se način pojednostavnio pravni okvir i osiguralo učinkovitije i sustavnije praćenje provedbe i primjene fiskalnih pravila na razini EU-a i nacionalnoj razini kao dio općeg okvira gospodarskog upravljanja u EU-u u odnosu na postojeći međuvladin instrument. Time se smanjuju mogući rizici od udvostručavanja i proturječnih djelovanja koji su svojstveni supostojanju međuvladinih sporazuma i mehanizama predviđenih pravom Unije. Konsolidiranim okvirom koji je uređen pravom Unije olakšao bi se i dosljedan i koordiniran razvoj EU-ovih i nacionalnih fiskalnih pravila u okviru šireg procesa produbljenja EMU-a. Prije svega, kako se navodi u Izvješću petorice predsjednika o dovršetku ekonomske i monetarne unije,⁶ uključivanje svih međuvladinih instrumenata stvorenih tijekom krize u pravni okvir Unije dovelo bi do veće demokratske odgovornosti i legitimnosti u cijeloj Uniji.

Predložena direktiva temelji se na opažanju da se isključivo primjenom pristupa „odloženo prema dolje” ne može ostvariti cilj učinkovite provedbe fiskalnog okvira EU-a. Zbog posebne decentralizirane prirode donošenja fiskalnih politika u EU-u i opće potrebe za nacionalnom odgovornošću za provođenje fiskalnih pravila ključno je da se ciljevi okvira za proračunsku koordinaciju EMU-a uzmu u obzir i u fiskalnim okvirima država članica. Premda su Direktivom Vijeća (EU) br. 2011/85⁷ već utvrđena minimalna obilježja nacionalnih fiskalnih okvira, Ugovorom o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju ugovorne su stranke među sobom ojačale temelje za odgovorne fiskalne politike na način da su utvrdile obvezu uvođenja zahtjeva o uravnoteženom proračunu s pomoću „obvezujućih i trajnih [nacionalnih] odredaba, po mogućnosti ustavne naravi, ili za koje se na neki drugi način jamči da će se u potpunosti poštovati i ispunjavati tijekom čitavih nacionalnih proračunskih postupaka”.

Isto tako, ovim se prijedlogom utvrđuje obveza za države članice da uspostave okvir obvezujućih i trajnih numeričkih fiskalnih pravila koja su u skladu s fiskalnim pravilima utvrđenima u okviru Unije i u kojima se mogu uzeti u obzir specifičnosti relevantne za dotične države članice. Taj bi okvir trebao ojačati njihovo odgovorno provođenje fiskalne politike i promicati usklađenost s proračunskim obvezama koje proizlaze iz Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Njime bi se trebala osigurati konvergencija javnog

⁶ Dovršetak europske ekonomske i monetarne unije, Izvješće Jean-Claudea Junckera, u bliskoj suradnji s Donaldom Tuskom, Jeroenom Dijsselbloemom, Marijem Draghiem i Martinom Schulzom, 22. lipnja 2015.

⁷ Direktiva Vijeća 2011/85/EU od 8. studenoga 2011. o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L 306, 23.11.2011., str. 41.). Direktiva Vijeća (EU) br. 2011/85 dio je „paketa od šest mjera”.

duga na razboritim razinama (odnosno referentna vrijednost utvrđena u Protokolu br. 12 o postupku u slučaju prekomjernog deficita koji je priložen ugovorima), posebno s pomoću srednjoročnog cilja kao uporišta u smislu strukturnog salda, koji je obvezujuć za godišnje odluke nacionalnih proračunskih tijela. Taj pristup usmjeren na cilj temelji se na nastojanju da se osigura održivost javnih financija, koje je zajedničko nacionalnim proračunskim pravilima i mehanizmima te fiskalnom okviru EU-a. Srednjoročnim proračunskim usmjerenjem nastoji se osigurati čvršći temelj za dobre proračunske politike s obzirom na to da utjecaj većine fiskalnih mjera na proračun znatno nadilazi godišnji proračunski ciklus. U istom bi se smislu provedba većih strukturnih reformi s dokazivim pozitivnim učinkom na dugoročnu održivost javnih financija trebala primjereno uzeti u obzir u srednjoročnoj fiskalnoj perspektivi.

Kako bi se ostvarilo srednjoročno uporište za potrebe sastavljanja proračuna, fiskalnim se planiranjem mora obuhvatiti srednjoročno kretanje rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda koje je u skladu sa srednjoročnim ciljem ili kretanjem prilagodbe prema njegovu ostvarenju. Kako bi se osiguralo stvaranje jačeg osjećaja odgovornosti za fiskalnu politiku i uzele u obzir posebnosti država članica, to kretanje trebalo bi se utvrditi za cijelo zakonodavno razdoblje kako je utvrđeno nacionalnim ustavnim pravnim poretom i to čim nova vlada preuzme dužnost. Ključno je da se to kretanje poštuje u godišnjim proračunima tijekom cijelog obuhvaćenog razdoblja.

Potrebna su učinkovita sredstva za ispravljanje neusklađenosti radi vjerodostojnosti srednjoročnog cilja i s njim povezanog operativnog cilja. Iako je točno da izvanredne okolnosti mogu dovesti do privremenog odstupanja od srednjoročnog cilja ili kretanja prilagodbe prema njegovu ostvarenju, utvrđena značajna odstupanja moraju se ispraviti automatskom aktivacijom unaprijed određenog korektivnog mehanizma, posebno kompenziranjem odstupanja od srednjoročnog kretanja rashoda.

Dugoročne dobre proračunske politike ugrožava tendencija povećanja deficita i općenito prociklički smjer politike zabilježen u svim državama članicama. Fiskalna pravila i neovisne fiskalne institucije pojavili su se kao dopunski alati za suočavanje s tim poteškoćama. Dokazi upućuju na to da se fiskalna pravila u kombinaciji s neovisnim mehanizmima praćenja povezuju s većom transparentnosti, boljim fiskalnim rezultatima i nižim troškovima financiranja državnog duga. Zbog toga se predloženom direktivom predviđa uključivanje neovisnih fiskalnih institucija u praćenje usklađenosti s okvirom numeričkih fiskalnih pravila, među ostalim ocjenom primjerenosti srednjoročnog proračunskog usmjerenja i praćenjem načina na koji se aktivira i primjenjuje korektivni mehanizam. Ako utvrde značajna odstupanja od srednjoročnog cilja ili kretanja prilagodbe prema njegovu ostvarenju, neovisne fiskalne institucije trebale bi pozvati nacionalna proračunska tijela na brzu aktivaciju korektivnog mehanizma i ocijeniti planirane korektivne mjere i njihovu provedbu. Zbog javnih ocjena koje izrađuju neovisne fiskalne institucije pri obavljanju svojih zadaća i obveze proračunskih tijela države članice da se usklade ili opravdaju neusklađenost s preporukama neovisnih fiskalnih institucija povećao bi se rizik za ugled države članice u slučaju neusklađenosti, a time i vjerodostojnost i izvršivost srednjoročnog usmjerenja. Budući da su zahvaljujući donošenju „paketa od šest mjera”, „paketa od dvije mjere” i Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju⁸ neovisne fiskalne institucije već osnovane u gotovo svim državama članicama, provođenje predložene direktive vrlo vjerojatno neće zahtijevati

⁸ Ugovorom o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju Komisija je pozvana da izvješćuje o mjerama koje je donijela svaka pojedina ugovorna stranka koja je obvezana fiskalnim ugovorom u odnosu na članak 3. stavak 2. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju. U tu svrhu Komisija je 22. veljače 2017. donijela komunikaciju i izvješće o ocjeni usklađenosti relevantnih nacionalnih mjera (C(2017) 1201 final). U njima su sadržane pojedinosti o neovisnim fiskalnim institucijama u ugovornim strankama Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju.

nove strukture, ali će možda trebati izmijeniti trenutačne ovlasti postojećih neovisnih fiskalnih institucija i poboljšati pristup informacijama, uz određeno povećanje sredstava.

U predloženoj se direktivi detaljnim odredbama utvrđuju posebni aspekti korektivnog mehanizma i potrebne značajke koje se odnose na osnivanje neovisnih fiskalnih institucija i njihove specifične zadaće koje proizlaze iz ovog Prijedloga. Ti elementi sadržavaju ključne značajke zajedničkih načela o nacionalnim fiskalnim korektivnim mehanizmima,⁹ koje su države članice primjenjivale pri donošenju mjera u skladu s člankom 3. stavkom 2. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju.

Predložena direktiva ne utječe na obveze koje su u članku 7. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju preuzele ugovorne stranke čija je valuta euro kako bi uskladile svoja stajališta prije glasovanja u Vijeću o prijedlozima i preporukama Komisije u kontekstu postupka u slučaju prekomjernog deficita. Isto tako, zadržava se praksa rasprava na međuparlamentarnim sastancima koje organiziraju Europski parlament i nacionalni parlamenti ugovornih stranaka utvrđena člankom 13. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju. Takvim se raspravama pridonosi jačanju demokratske odgovornosti u okviru gospodarskog upravljanja Unije.

- Dosljednost s postojećim odredbama politike u EU-u

Ključni instrument za koordinaciju i nadzor fiskalnih politika u EU-u i europodručju jest Pakt o stabilnosti i rastu, kojim se provode odredbe Ugovora o proračunskoj disciplini. Fiskalni ugovor u mnogim se aspektima podudara s preventivnom dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Pravilo uravnoteženog proračuna u strukturnom smislu doista se u vrlo velikoj mjeri temelji na srednjoročnom proračunskom cilju koji je utvrđen člankom 2.a Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹⁰.

U predloženoj direktivi predstavljen je okvir numeričkih fiskalnih pravila i popratnih specifikacija koji nije samo usklađen s Paktom o stabilnosti i rastu već bi trebao služiti i kao njegova nadopuna. Tim se okvirom mora učinkovito promicati usklađivanje država članica s obvezama koje proizlaze iz UFEU-a u području proračunske politike, što među ostalim znači da srednjoročni cilj, za koji je predviđeno da u okviru nacionalnih proračunskih postupaka ima ulogu uporišta za osiguravanje održivih razina duga, mora biti u skladu sa srednjoročnim proračunskim ciljem utvrđenim u članku 2.a Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97. Kako bi se uzela u obzir odgovarajuća fleksibilnost koja je ugrađena u pravila Pakta o stabilnosti i rastu i u skladu s njegovim postupovnim zahtjevima, prijedlog uključuje posebne odredbe kojima se omogućuje da se uzme u obzir provedba strukturnih reformi država članica koje imaju pozitivan učinak na dugoročnu održivost javnih financija u državama članicama.

2. REZULTATI SAVJETOVANJA SA ZAJNTERESIRANIM STRANAMA

U članku 16. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju i njegovim uvodnim izjavama izražava se snažna i nedvosmislena volja ugovornih stranaka da se sadržaj tog ugovora u najkraćem mogućem roku uključi u pravni okvir Unije.

Komisija je podnijela ovaj Prijedlog nastavno na tu preuzetu obvezu 25 država članica koje su ugovorne stranke Ugovora. Komisija je svoju namjeru da preuzme inicijativu i poduzme

⁹ Vidjeti i Komunikaciju Komisije: Zajednička načela o nacionalnim fiskalnim korektivnim mehanizmima (COM(2012) 342 final).

¹⁰ Uredba Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika (SL L 209, 2.8.1997., str. 1.).

djelovanja na temelju te obveze najprije najavila u Dokumentu za razmatranje o produbljenju ekonomske i monetarne unije, u kojem se podsjeća na dogovor među ugovornim strankama u pogledu uvođenja sadržaja Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u pravo Unije. U svojem govoru o stanju Unije 2017. i popratnom pismu namjere predsjednik Juncker najavio je prijedlog o uvođenju sadržaja tog ugovora u pravo EU-a kao dio paketa o produbljenju ekonomske i monetarne unije od 6. prosinca 2017.

Predložena direktiva temelji se na Komisijinu detaljnom poznavanju strukture fiskalnog ugovora, a posebno njegove uzajamne veze s fiskalnim okvirom Unije, te načina na koji su ga dotične države članice uključile u svoje nacionalne pravne sustave. Radi izrade izvješća iz veljače 2017. o procjeni usklađenosti nacionalnih odredbi koje su donijele ugovorne stranke obvezane fiskalnim ugovorom Komisija je provela opsežna savjetovanja s tim državama članicama. Na temelju tih bilateralnih razmjena Komisiji je omogućeno temeljito i precizno razumijevanje načina na koji su pravila sadržana u članku 3. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju provedena u okviru zakonodavnih i institucijskih mehanizama koje uspostave države članice.

U raspravama među državama članicama održanima u okviru Vijeća ECOFIN i njegovih pripremnih odbora o fiskalnom ugovoru te posebno o procjeni usklađenosti nacionalnih odredaba za prenošenje obuhvaćeno je i pitanje uključivanja Fiskalnog ugovora u pravo Unije te se podsjetilo na potrebu da se do 1. siječnja 2018. poduzmu koraci u tom smjeru.

3. PRAVNI ELEMENTI PRIJEDLOGA

- **Pravna osnova**

Pravna osnova za predloženu direktivu jest članak 126. stavak 14. drugi podstavak UFEU-a. Jačanjem fiskalne odgovornosti i srednjoročnog proračunskog usmjerenja u državama članicama nastoji se dopuniti i pojačati dostupni politički okvir radi izbjegavanja prekomjernih deficita kako je utvrđeno člankom 126. UFEU-a. Predloženom direktivom ne mijenjaju se materijalna i postupovna pravila iz Pakta o stabilnosti i rastu, ali se povećava djelotvornost tih odredaba. Ovaj se prijedlog odnosi na sve države članice europodručja i uključuje odredbu o sudjelovanju (*opt-in*) za države članice izvan europodručja.

- **Supsidijarnost i proporcionalnost**

Prijedlog je u skladu s načelom supsidijarnosti i proporcionalnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. Njegov cilj ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti države članice, nego se može bolje ostvariti na razini Unije. Predložena direktiva ne prelazi okvir onog što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

Prijedlog

DIREKTIVE VIJEĆA

o utvrđivanju odredaba za jačanje fiskalne odgovornosti i srednjoročnog proračunskog usmjerenja država članica

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 126. stavak 14. drugi podstavak,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke,

u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

1. Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU) zahtijeva se da države članice svoje ekonomske politike smatraju pitanjem od zajedničkog interesa, da u svojim proračunskim politikama poštuju načelo zdravih javnih financija i da svojim ekonomskim politikama ne ugrožavaju pravilno funkcioniranje ekonomske i monetarne unije.
2. Pakt o stabilnosti i rastu uključuje sustav multilateralnog nadzora i nadzor i koordinaciju ekonomskih politika utvrđene u Uredbi Vijeća (EZ) br. 1466/97¹¹ te postupak sprečavanja prekomjernog državnog deficita utvrđen u članku 126. UFEU-a i dodatno određen u Uredbi Vijeća (EZ) br. 1467/97¹². Pakt o stabilnosti i rastu dodatno je ojačan Uredbom (EU) br. 1175/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹³ i Uredbom Vijeća (EU) br. 1177/2011¹⁴. Uredbom (EU) br. 1173/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵ dodan je sustav učinkovitih, preventivnih i postupnih provedbenih mehanizama u obliku uvođenja sankcija za države članice čija je valuta euro.

¹¹ Uredba Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika (SL L 209, 2.8.1997., str. 1.).

¹² Uredba Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 209, 2.8.1997., str. 6.).

¹³ Uredba (EU) br. 1175/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1466/97 o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika (SL L 306, 23.11.2011., str. 12.).

¹⁴ Uredba Vijeća (EU) br. 1177/2011 od 8. studenoga 2011. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 306, 23.11.2011., str. 33.).

¹⁵ Uredba (EU) br. 1173/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o učinkovitoj provedbi proračunskog nadzora u europodručju (SL L 306, 23.11.2011., str. 1.).

3. Kako bi se države članice potakle na usklađivanje s obvezama na temelju UFEU-a u području proračunske politike, Direktivom Vijeća 2011/85/EU¹⁶ utvrđena su detaljna pravila u vezi s obilježjima proračunskih okvira država članica.
4. Budući da među državama članicama čija je valuta euro postoji veća međuovisnost, a time i mogućnost učinaka prelijevanja međusobnih proračunskih politika, kako bi se dodatno pojačala ekonomska integracija, konvergencija i koordinacija među njima, Uredbom (EU) br. 472/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷ i Uredbom (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁸ uveden je niz poboljšanja u vezi s proračunskom koordinacijom i nadzorom.
5. Radi jačanja temelja kojima se osigurava proračunska disciplina tijekom čitavog gospodarskog ciklusa 25 država članica 2. ožujka 2012. potpisalo je i ratificiralo međuvladin Ugovor o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji. Glava III. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju, tj. „fiskalni ugovor”, obvezujuća je za države članice čija je valuta euro i, na dobrovoljnoj osnovi, za Bugarsku, Dansku i Rumunjsku (dalje u tekstu: „ugovorne stranke”), a u njoj je utvrđena obveza da se u nacionalni pravni poredak tih ugovornih stranaka uvede pravilo uravnoteženog proračuna u strukturnom smislu s uključenim korektivnim mehanizmom koji se automatski aktivira u slučaju značajnog odstupanja i koji nadziru neovisne institucije. Ugovorne stranke izrazile su svoju spremnost za upotrebu međuvladina instrumenta kao privremenog alata. To je uzeto u obzir u članku 16. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju, kojim se propisuje da se u roku od najviše pet godina nakon njegova stupanja na snagu trebaju poduzeti potrebni koraci za uključivanje njegova sadržaja u pravni okvir Unije. Stoga bi u pravni okvir Unije trebalo uvesti odredbe kojima se omogućuje stupanje na snagu sadržaja Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju.
6. Kako bi se očuvale zdrave i održive javne financije i izbjegli prekomjerni državni deficiti kako je propisano UFEU-om te istovremeno povećala otpornost europodručja kao cjeline, trebale bi postojati posebne odredbe u nacionalnom pravu država članica čija je valuta euro radi jačanja njihove fiskalne odgovornosti i srednjoročnog proračunskog usmjerenja kojima se nadilaze odredbe Direktive 2011/85/EU.
7. Budući da je gospodarska i financijska kriza u mnogim državama članicama kao posljedicu ostavila visoki javni dug, ključnu ulogu u osiguravanju konvergencije javnog duga na razboritim razinama ima okvir numeričkih fiskalnih pravila specifičan za svaku državu članicu čiji je cilj jačanje odgovornog provođenja fiskalne politike uz djelotvorno promicanje usklađenosti s proračunskim obvezama koje proizlaze iz UFEU-a. Takav okvir posebno bi se trebao primijeniti za utvrđivanje srednjoročnog cilja u smislu strukturnog salda koji je obvezujući za nacionalna proračunska tijela i njihove godišnje odluke. Srednjoročnim ciljevima za stanje proračuna omogućuje se uzimanje u obzir različitih udjela javnog duga u BDP-u i rizika za održivost u državama članicama, čime se učvršćuje kretanje duga prema referentnoj vrijednosti utvrđenoj u članku 1.

¹⁶ Direktiva Vijeća 2011/85/EU od 8. studenoga 2011. o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L 306, 23.11.2011., str. 41.).

¹⁷ Uredba (EU) br. 472/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o jačanju gospodarskog i proračunskog nadzora država članica europodručja koje su u poteškoćama ili kojima prijete ozbiljne poteškoće u odnosu na njihovu financijsku stabilnost (SL L 140, 27.5.2013., str. 1.).

¹⁸ Uredba (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o zajedničkim odredbama za praćenje i procjenu nacрта proračunskih planova i osiguranju smanjenja prekomjernog deficita država članica u europodručju (SL L 140, 27.5.2013., str. 11.).

Protokola br. 12 o postupku u slučaju prekomjernog deficita priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i UFEU-u.

8. Kako bi se ostvario i održao srednjoročni cilj u strukturnom smislu, države članice trebaju utvrditi dosljedno kretanje prilagodbe na temelju varijabli u nadležnosti proračunskih tijela. Nacionalnim fiskalnim planiranjem koje se temelji na kretanju državnih rashoda prilagođenom za učinak diskrecijskih mjera na strani prihoda potiče se učinkovitost, transparentnost i odgovornost u praćenju fiskalnih kretanja. Radi čvrstog povezivanja planova s ukupnim fiskalnim rezultatima u srednjoročnom razdoblju te stvaranja jačeg osjećaja odgovornosti za fiskalnu politiku na nacionalnoj razini srednjoročno kretanje rasta državnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda trebalo bi se utvrditi za cijelo zakonodavno razdoblje kako je utvrđeno ustavnim pravnim poretkom svake države članice. To bi se kretanje trebalo utvrditi čim nova vlada preuzme dužnost i trebalo bi ga se pridržavati u godišnjim proračunima kako bi se osigurala postojana konvergencija prema ostvarenju srednjoročnog cilja.
9. Zbog njihovih pozitivnih učinaka veće strukturne reforme kojima se potiče dugoročna održivost mogle bi opravdati promjene kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog cilja, pod uvjetom da imaju dokaziv pozitivan učinak na proračun, potvrđen ocjenom koja je provedena u skladu s postupovnim zahtjevima iz Pakta o stabilnosti i rastu. Kako bi se olakšala gospodarska stabilizacija, u izvanrednim okolnostima, kao što je snažan pad gospodarske aktivnosti u europodručju ili u Uniji u cjelini ili neuobičajeni događaji izvan kontrole dotične države članice koji imaju velik učinak na proračun, trebalo bi se omogućiti privremeno odstupanje od srednjoročnog cilja ili kretanja prilagodbe prema njegovu ostvarenju, pod uvjetom da se takvim odstupanjem ne ugrožava srednjoročna fiskalna održivost.
10. Ako se na njih primjereno ne odgovori, značajnim odstupanjima od srednjoročnog cilja ili kretanja prilagodbe prema njegovu ostvarenju ugrožava se vjerodostojnost proračunskih planova i stvara rizik od znatnog narušavanja kretanja državnog duga. Kako bi se povećala vjerodostojnost predanosti država članica ostvarenju srednjoročnog cilja, korektivni mehanizam trebao bi se automatski aktivirati u slučaju utvrđenih značajnih odstupanja. Vjerodostojnim korektivnim mehanizmom trebale bi se utvrditi mjere koje je potrebno provesti kako bi se ispravilo odstupanje tijekom određenog razdoblja, uzimajući u obzir prirodu i veličinu odstupanja. Konkretno, korektivnim mehanizmom trebala bi se nadoknaditi odstupanja od srednjoročnog kretanja rasta državnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda.
11. Neovisna tijela zadužena za praćenje javnih financija u državama članicama ključan su element učinkovitih fiskalnih okvira. Kako bi se promicala fiskalna disciplina i povećala vjerodostojnost fiskalne politike, ta bi tijela trebala provoditi neovisne ocjene okvira numeričkih fiskalnih pravila, posebno uključujući srednjoročno proračunsko usmjerenje, te pratiti usklađenost s tim okvirom te aktivaciju i provedbu povezanih korektivnih mehanizama.
12. Za veću fiskalnu odgovornost na nacionalnoj razini i obvezujući višegodišnji smjer fiskalne politike potrebne su neovisne fiskalne institucije s vlastitim resursima radi aktivnog praćenja fiskalnih kretanja i izdavanja preporuka tijekom cijelog srednjoročnog proračunskog ciklusa, a posebno ako se utvrdi značajno odstupanje od srednjoročnog cilja ili kretanja prilagodbe prema njegovu ostvarenju. Radi veće vjerodostojnosti i mogućnosti ostvarenja srednjoročnog cilja, kretanja državnog duga na kojem se on temelji i povezanog korektivnog mehanizma u slučaju značajnih odstupanja proračunska tijela država članica trebala bi postupati u skladu s preporukama iz ocjena

neovisnih tijela ili javno opravdati odluku da neće postupati u skladu s tim preporukama. Ugradnja tog načela u nacionalni pravni poredak može imati ključnu ulogu u tom pogledu.

13. Radi veće učinkovitosti u ostvarivanju zajedničkog cilja nacionalnih proračunskih pravila i mehanizama te fiskalnog okvira Unije, tj. konvergencije javnog duga na razboritim razinama, države članice trebale bi provoditi pravila predviđena ovom Direktivom s pomoću obvezujućih i trajnih odredaba koje su ustavne naravi ili za koje se na neki drugi način jamči da će se u potpunosti poštovati i ispunjavati tijekom čitavih nacionalnih proračunskih postupaka.
14. Europsko vijeće zaključilo je 19. listopada 2012. da bi se postupak stvaranja čvršće ekonomske i monetarne unije trebao temeljiti na institucijskom i pravnom okviru Unije te bi trebao biti otvoren i transparentan u odnosu na države članice čija valuta nije euro. Budući da bi se nacionalnim mjerama za jačanje fiskalne odgovornosti u tim državama članicama olakšao postupak uvođenja eura, mehanizmi uspostavljeni ovom Direktivom trebali bi biti otvoreni svim državama članicama koje žele sudjelovati. Stoga bi trebalo predvidjeti da se ova Direktiva primjenjuje na države članice čija valuta nije euro ako te države članice tako odluče.
15. Treba napomenuti da je člankom 7. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju utvrđeno da su se ugovorne stranke čija valuta euro obvezale podržati prijedloge ili preporuke koje podnosi Komisija ako smatra da država članica čija je valuta euro krši kriterij deficita u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita osim ako se kvalificirana većina njih, izračunana po analogiji s odgovarajućim odredbama ugovorâ na kojima se temelji Unija, ne uzimajući u obzir stav dotične ugovorne stranke, protivi predloženoj ili preporučenoj odluci.
16. Premda se uključivanje sadržaja Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u pravni poredak Unije u njegovu trenutačnom obliku ne odnosi na izmjenu mehanizama utvrđenih odredbama UFEU-a za donošenje odluka, ova Direktiva ne bi trebala utjecati na obveze utvrđene među ugovornim strankama u skladu s člankom 7. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju.
17. Člankom 13. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju utvrđeno je da će se o proračunskim politikama i drugim pitanjima obuhvaćenima tim ugovorom raspravljati u okviru međuparlamentarnih sastanaka koje organiziraju Europski parlament i nacionalni parlamenti ugovornih stranaka u skladu s glavom II. Protokola br. 1 o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji, priloženog ugovorima. Direktiva bi se trebala primjenjivati ne dovodeći u pitanje tu praksu jer se takvim dijalogom doprinosi većoj demokratskoj odgovornosti u kontekstu gospodarskog upravljanja Unije.
18. Ovom bi se Direktivom trebala pojačati učinkovitost Pakta o stabilnosti i rastu povećanjem opsega njegove ugrađenosti u pravne poretke država članica te pritom smanjiti mogući rizici od udvostručavanja i proturječnih djelovanja koji su svojstveni supostojanju međuvladinih sporazuma i mehanizama predviđenih pravom Unije. Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na materijalna i postupovna pravila utvrđena u Paktu o stabilnosti i rastu.
19. U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije o dokumentima s obrazloženjima¹⁹ od 28. rujna 2011. države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti dokumente s objašnjenjima odnosa elemenata direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih

¹⁹ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

instrumenata za prenošenje. U pogledu ove Direktive zakonodavac smatra prosljeđivanje takvih dokumenata opravdanim.

20. S obzirom na to da cilj mjere koja se treba poduzeti, tj. jačanje fiskalne odgovornosti donošenjem jače obvezujućeg srednjoročnog proračunskog usmjerenja na nacionalnoj razini, ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti države članice, nego se može bolje ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti kako je utvrđeno člankom 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti kako je utvrđeno tim člankom, ova Uredba ne prelazi okvir onog što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom utvrđuju odredbe za jačanje fiskalne odgovornosti i srednjoročnog proračunskog usmjerenja država članica kako bi se osigurala usklađenost s obvezama koje se odnose na izbjegavanje prekomjernih državnih deficita.
2. Ova se Direktiva primjenjuje na države članice čija je valuta euro i druge države članice u skladu s člankom 4.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se definicije „države”, „deficita” i „duga” iz članka 2. Protokola br. 12 o postupku u slučaju prekomjernog deficita, priloženog UEU-u i UFEU-u.

Osim toga, primjenjuju se i sljedeće definicije:

- a) „izvanredne okolnosti” znači neuobičajeni događaj koji je izvan kontrole dotične države članice i ima velik učinak na financijski položaj opće države, ili snažan pad gospodarske aktivnosti u europodručju ili Uniji kao cjelini;
- b) „neovisna tijela” znači tijela koja su strukturno neovisna ili tijela koja imaju funkcionalnu autonomiju u odnosu na proračunska tijela države članice i koja se temelje na nacionalnim propisima kojima se osigurava visok stupanj funkcionalne autonomije i odgovornosti;
- c) „strukturni saldo” znači ciklički prilagođen saldo opće države bez jednokratnih i privremenih mjera.

Članak 3.

Fiskalna odgovornost i srednjoročno proračunsko usmjerenje

1. Svaka država članica utvrđuje okvir obvezujućih i trajnih numeričkih fiskalnih pravila koja su za nju specifična, kojima se jača njezino odgovorno provođenje fiskalne politike i učinkovito promiče usklađenost s njezinim obvezama koje proizlaze iz UFEU-a u području proračunske politike tijekom višegodišnjeg razdoblja za opću državu u cjelini. Taj okvir posebno uključuje sljedeća pravila:

- (a) srednjoročni cilj u smislu strukturnog salda utvrđuje se kako bi se osiguralo da udio državnog duga u bruto domaćem proizvodu po tržišnim cijenama ne prelazi referentnu vrijednost iz članka 1. Protokola br. 12 o postupku u slučaju prekomjernog deficita, ili joj se približava zadovoljavajućom brzinom;
 - (b) fiskalno planiranje uključuje srednjoročno kretanje rasta državnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda koje je u skladu sa srednjoročnim ciljem ili vremenskim okvirom za konvergenciju prema njegovu ostvarenju. To se kretanje utvrđuje čim nova vlada preuzme dužnost u državi članici za zakonodavno razdoblje kako je utvrđeno ustavnim pravnim poretkom te države članice te se ono poštuje u godišnjim proračunima tijekom cijelog tog razdoblja.
2. Okvir iz stavka 1. uključuje sljedeće specifikacije:
- (a) u godišnjim proračunima osigurava se usklađenost sa srednjoročnim ciljem iz stavka 1. točke (a) ili konvergencija prema njegovu ostvarenju, osobito osiguravajući usklađenost s kretanjem državnih rashoda iz točke (b) tog stavka. Pri definiranju kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog cilja te djelujući u skladu s postupovnim zahtjevima okvira Unije, države članice mogu uzeti u obzir provedbu većih strukturnih reformi koje imaju izravne dugoročne pozitivne učinke na proračun, uključujući povećanje potencijalnog održivog rasta, a time i dokazivi učinak na dugoročnu održivost javnih financija;
 - (b) korektivni mehanizam automatski se aktivira u slučaju utvrđenih značajnih odstupanja od srednjoročnog cilja ili kretanja prilagodbe prema njegovu ostvarenju. Taj mehanizam uključuje obvezu provođenja mjera za ispravljanje odstupanja tijekom određenog razdoblja uzimajući u obzir prirodu i veličinu odstupanja, posebno kompenziranjem odstupanja od kretanja državnih rashoda iz stavka 1. točke (b).
3. Države članice osiguravaju da se privremeno odstupanje od srednjoročnog cilja ili kretanja prilagodbe prema njegovu ostvarenju, s odgovarajućom prilagodbom kretanja državnih rashoda iz stavka 1. točke (b), dopušta samo u izvanrednim okolnostima i pod uvjetom da se takvim odstupanjem ne ugrožava srednjoročna fiskalna održivost. Privremeno odstupanje koje proizlazi iz izvanrednih okolnosti ne smatra se značajnim za potrebe stavka 2. točke (b) i ne utječe na aktivaciju korektivnog mehanizma iz točke (b) tog stavka.
4. Države članice imenuju neovisna tijela za praćenje usklađenosti s odredbama iz stavaka 1. i 2. Neovisna tijela provode javnu ocjenu radi utvrđivanja:
- (a) primjerenosti srednjoročnog cilja iz stavka 1. točke (a) i kretanja državnih rashoda iz stavka 1. točke (b). U toj se ocjeni posebno uzima u obzir vjerodostojnost temeljne makroekonomske prognoze, razina specifikacije planiranih državnih rashoda i prihoda te potencijalni izravni dugoročni pozitivni učinci većih strukturnih reformi na proračun;
 - (b) usklađenosti sa srednjoročnim ciljem i kretanjem državnih rashoda, uključujući postojanje ozbiljnog rizika za nastanak značajnog odstupanja od srednjoročnog cilja ili kretanja prilagodbe prema njegovu ostvarenju;
 - (c) pojave ili prestanka bilo kakvih izvanrednih okolnosti iz stavka 3.

5. Države članice osiguravaju da neovisna tijela, u slučaju utvrđenih značajnih odstupanja iz stavka 2. točke (b), pozovu proračunska tijela na aktivaciju korektivnog mehanizma. Nakon aktivacije korektivnog mehanizma neovisna tijela provode javnu ocjenu radi utvrđivanja:
 - (a) usklađenosti planiranih mjera s uspostavljenim korektivnim mehanizmom, posebno uzimajući u obzir činjenicu jesu li odstupanja od kretanja državnih rashoda utvrđenog u skladu sa stavkom 1. točkom (b) na odgovarajući način kompenzirana;
 - (b) napretka u ispravljanju tijekom utvrđenog vremenskog okvira;
 - (c) pojave ili prestanka bilo kakvih izvanrednih okolnosti zbog kojih se može dopustiti privremeno odstupanje od korektivnog kretanja.
6. Države članice osiguravaju da proračunska tijela dotične države članice poštuju preporuke neovisnih tijela iz ocjena koje se zahtijevaju u skladu sa stavcima 4. i 5. ili javno opravdaju odluku da neće postupati u skladu s tim preporukama.
7. Države članice osiguravaju da neovisna tijela iz stavka 4.:
 - (a) imaju pravni status koji se temelji na nacionalnom pravu, propisima ili obvezujućim upravnim odredbama;
 - (b) ne dobivaju upute od proračunskih tijela dotične države članice ili bilo kojeg drugog javnog ili privatnog tijela;
 - (c) imaju mogućnost pravovremene komunikacije s javnošću;
 - (d) čine članovi koji su predloženi i imenovani s obzirom na njihovo iskustvo i stručnost u području javnih financija, makroekonomije i proračunskog upravljanja, i to na temelju transparentnih postupaka;
 - (e) imaju odgovarajuća i stabilna vlastita sredstva za učinkovitu provedbu svojeg mandata;
 - (f) imaju širok i pravovremen pristup informacijama radi ispunjavanja svojih zadaća.

Članak 4.

Sudjelovanje država članica čija valuta nije euro

1. Ovom Direktivom obvezuje se bilo koja država članica čija valuta nije euro pod uvjetom da o takvoj odluci obavijesti Komisiju. U obavijesti se navodi datum od kojeg dotična država članica zahtijeva da bude obvezana ovom Direktivom.
2. Komisija objavljuje obavijest iz stavka 1. u *Službenom listu Europske unije*. Ova Direktiva proizvodi učinke od datuma obavijesti dotične države članice ili datuma uvođenja eura kao jedinstvene valute u toj državi članici, ovisno o tome što je ranije.

Članak 5.

Izvješća

Do 30. lipnja 2024. i svakih pet godina nakon toga Komisija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o provedbi ove Direktive, koje se sastavlja na temelju relevantnih informacija dobivenih od država članica.

Članak 6.

Završne odredbe

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 30. lipnja 2019. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.
2. Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.
3. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 7.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 8.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće
Predsjednik